

האקדמיה ללשון העברית

חידון לחג פורים

1. "וְהָיְתָה נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה" (אסתר ג, טו) – איזה משפט אינו נכון?

- בירה היא מצודה
- בירה בתנ"ך אינה זהה לעיר בירה בעברית ימינו
- בירה היא מילה פרסית
- צורת הרבים של בירה היא בירניות

2. "עַל כֵּן הִיְהוּדִים [הַפְּרָזִים] (הַפְּרוּזִים) הַיִּשְׁבִּים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אֶרְבֶּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שְׂמֵחָה וּמְשֻׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וּמְשֻׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ" (אסתר ט, יט).

מה הן "ערי פרזות"?

- ערי שדה
- ערים ללא חומה
- ערים מבוצרות
- ערים מפורזות

3. מה הצירוף הנכון מבחינה דקדוקית?

- פורים שושן
- שושן פורים
- פורים דשושן

4. מה מקור השם מרדכי?

- שם האל הבבלי מרדוך
- מן הפועל מַרַד בסיומת הכינוי הקדום לנוכחת (כי)
- הלחם: מר + דכי – רמז לגורלו המר והמדכדך עד הניצחון על המן

5. איזו צורה אינה נכונה?

- אסתר המלכה
- המלכה אסתר
- מלכת אסתר

6. י"ג באדר הוא יום "תענית אסתר". מה ההבדל בין המילים צום ותענית?

- תענית היא צום ארוך ומוקפד יותר
- צום מלשון המקרא ותענית רווחת בלשון חז"ל
- בתנ"ך 'תענית' הייתה 'צום לעניים' והיו לה חוקים שונים.

7. איזו מילה אינה נרדפת למילה כתר?

- פָּלִיל
- גֶּזֶר
- עֶטְרָה
- תִּימוֹנָה

8. מתי נוצרה המילה 'תחפושית'?

- בלשון חז"ל
- בימי הביניים
- בתחילת המאה ה-20

9. איזו מילה מן התנ"ך מציינת אביזר דומה למסכה?

- אָפֶר
- מִסְנָאָה
- מִסְכָּת

10. מה משמעות המילה 'מסכה' ברשימת כלי בית של ועד הלשון בשנת 1914?

- וילון
- מפה
- שבילה (ראנר לשולחן)
- שמיכה

11. מה מקור המילה עדלידע?

- מארמית: עד דלא (שלא) ידע
- זו מילה בידיש שמשמעותה קרנבל
- מילה ביוונית (כמו: אולימפיאדה). הצורה התקנית היא בסיומת ה"א (עדלידה)

12. את אהני המן ממלאים במילוי פָּרַג או פָּרַג?

- פָּרַג
- פָּרַג
- שתי הצורות נכונות

13. "ליצן קטן נחמד" או "לצן קטן נחמד"?

- בניקוד כותבים לָצָן, ובלי ניקוד ליצן
- ליצן בכל מקרה
- מי שהוגה letsan כותב לצן, ומי שהוגה leytsan כותב ליצן

14. מה מקורן של המילים 'לוליינ' ו'מוקיון'?

- איטלקית
- ארמית
- יוונית
- צרפתית

15. מדוע 'מגילה' נקראת כך?

- מן המילה 'גילוי' מכיוון שכותב המגילה גילה בה את פרטי הסיפור.
- מן השורש גל"ל כי היא כתובה על רצועת קלף גלולה.
- מן המילה 'גילי' (שמחה) – מכיוון שהיא מגוללת סיפור שמח עם סוף טוב.

16. מהו 'פתגם המלך' במגילת אסתר (א, כ)?

- אַמֶּרַת שֶׁפֶר שֶׁל הַמֶּלֶךְ
- חוֹתֵם הַמֶּלֶךְ
- פְּקוּדָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ

17. איזה מן הביטויים הבאים אינו ממגילת אסתר?

- אֶבֶל וְחַפּוּי רֹאשׁ
- וְאֲשֶׁר יִגְרָתִי בָּא לִי
- כְּאֲשֶׁר אֶבְדָּתִי אֶבְדָּתִי
- כְּכִתְבָם וְכִלְשׁוֹנָם

18. ארבע המילים הבאות לקוחות מן המגילה. איזו מהן אינה שאולה מן הפרסית?

- פּוּר
- גִּנְזִים
- דָּת
- פִּתְשָׁן

19. "ויכתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל האחשדרפנים והפחות ושרי המדינות".

מי הם הפחות?

- אלה שנחשבים קצת פחות
- תואר של שליט (פחה ביחיד)
- כינוי לשמות המחוזות באימפריה הפרסית

20. מה מיוחד במילה 'יהאחשדרפנים'?

- היא אחת משלוש המילים הארוכות ביותר בתנ"ך.
- בקריאתה הפוך "מינפרדשחאהו" מתקבלת מילה שמשמעה הפוך.
- המילה היחידה במגילה שהיא לא עברית ולא פרסית אלא יוונית.

21. במגילה מסופר שאחשוורוש נתן "משאת כיד המלך".

איזו מן המילים הבאות אינה נרדפת למשאת?

- זבד
- דורון
- שי
- תקבול

22. איזה מן הביטויים הבאים אינו במגילת אסתר?

- נהפוך הוא
- אוזן המן
- עד חצי המלכות
- כיד המלך

23. המילים שלפניכם מופיעות במגילה. איזו מהן מופיעה גם בספרי תנ"ך אחרים?

- בִּיתָן
- כְּתָר
- שְׂרָבִיט
- תְּכֵלֶת

24. אחשוורוש מרבה לכעוס. איזה ביטוי אינו מתאר כעס?

- קֶצֶף
- חֲמָתוֹ בְּעַרְהָ בּוֹ
- חָפוֹ פָּנָיו

25. בפורים נותנים מתנות לאביונים – איזו מן המילים אינה נרדפת ל"אביון"?

- דל
- רש
- קבצן

26. מה משמעות הביטוי שיכור כלוט?

- שיבוש של הביטוי "שיכור קלות" – מישהו שרק מעט מבוסס.
- מצב של שכרות דיכאונית – לוט פירושו מכוסה או עטוף, כמו לוט בערפל.
- שיכור מאוד, על שם לוט בן הָרָן שכאשר היה שיכור בנותיו שכבו עימו.

27. ההפך מן שיכור – פיקח או פיכח?

- פיקח
- פיכח
- גם וגם

28. משנכנס אדר – מרבין בשמחה או מרבים בשמחה?

- מרבים
- מרבין
- גם וגם. העיקר שיהיה שמח